

Doğmalar ve Gerçekler

Dr. İftihar KÖKSAL*

* Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Trabzon.

Gözlemlerin ortaya koyduğu gerçek; tıpta yaptıklarımızın sadece %20'si sağlam bilimsel delillerle desteklenmektedir. Kalan %80'i, anatomiye, biyokimyayı ve fizyolojiyi anlamamıza ve akla uygun tahminlere ve en kötüsü de anekdot, dogma ve mitlere dayanır. Bu mitlerin çoğu sistemik analizlerden çok klinik deneylerle ortaya çıkarılmıştır (1).

“Medikal mit-dogma” nedir? Tek kelimeyle açık yanlıştır (2).

Medikal mitler bazı modellere göre gelişmiştir;

- “Plausible theory” modeli (akla yakınlık teorisi),
- “Lazy” modeli (“plausible theory” modelinin doğal sonucu) (tembellik, üşengeçlik teorisi),
- “Dogma” model (körü körüne model),
- “Kötü araştırma” modeli,
- “Kötü araştırıcı” modeli.

Medikal mitler değişime dirençlidir. Medikal mitler çok kolay kabul gören ve hızla yayılan gerçek dışı düşüncelerdir (2).

İnfeksiyon hastalıklarındaki gelişmelere rağmen, hala inanılan gerçek dışı yaklaşımlar mevcuttur. Hastane infeksiyonlarında ve antibiyotik kullanımında da çok sayıda gerçek dışı inanış ve uygulama vardır. Gerek sistemik infeksiyonların tedavisinde gerekse hastane infeksiyonlarında bu dogmalarla hareket edilebilmektedir. Aslında bunları günlük hastane yaşantımız sırasında sıkça görüyor fakat dogmaların etkisi altında olduğumuzdan farkına varmıyoruz.

Hastane infeksiyonlarından korunma, izolasyon ve önlemlerde maalesef hala dogmalara göre hareket edilebilmektedir.

Medikal mitler değişime dirençlidir. Dogmalara olan inancı değiştirmek ve gerçekleri kabul ettirmek oldukça zordur.

Medikal mitler çok kolay kabul gören ve hızla yayılan gerçek dışı düşüncelerdir.

Ateşin tehlikeli olduğu ve mutlaka düşürülmesi gerektiği, üriner sistem infeksiyonlarında kişisel hijyenin çok önemli yeri olduğu, el yıkama yerine eldiven kullanmanın patojenlerin taşınması için iyi bir çözüm olduğu, nozokomiyal pnömoninin sadece mekanik ventilasyonda olan hastalarda geliştiği ve tanısının nazofarengeal veya balgam kültürleri ile konulacağı, alkol bazlı dezenfektanların ellerde tahribat yaptığı yaygın dogmalardır (2,3).

KAYNAKLAR

1. Paauw DS. Did we learn evidence-based medicine in medical school? Some common medical mythology. J Am Board Fam Pract 1999;12:143-9.
2. Flaherty RJ. Medical Mythology. <http://www.montana.edu/wwwwebm/myths/home.htm>
3. Boyce JM. Using alcohol for hand antisepsis, dispelling old myths. Infect Control Hosp Epidemiol 2000;21:438-41.

YAZIŞMA ADRESİ

Prof. Dr. İftihar KÖKSAL
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi
İnfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
TRABZON